

SVENSKT NÄRINGSLIV

Finansdepartementet
Budgetavdelningen, Totaleriet
Magnus Bengtson
Jakobsg. 24
103 33 Stockholm

Vår referens/dnr:
13/2020
Er referens/dnr:
Fi2019/04199/BATOT

2020-04-27

Remissvar

Betänkandet Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen

Svenskt Näringsliv har beretts möjligheten att lämna synpunkter på utredningen "Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet". Föreliggande utredning syftar bla. till att estimeras storleken på de felaktiga utbetalningarna, samt lämna förslag på åtgärder som kan leda till att de minskar.

Viktigt att motverka felaktiga utbetalningar

Det finns flera anledningar till att det är viktigt att kontinuerligt arbeta med att minska missbruket av välfärdssystemen. Skattemedel ska gå till det de är avsedda för. Brott mot ersättningssystem ska alltid beivras. Felaktiga utbetalningar utgör en kostnad för skattebetalarna, och leder därmed till ett högre skattetryck och uteblivna offentliga investeringar och tillväxtreformer. Ett felaktigt utnyttjande av välfärdssystemen leder även till osund konkurrens, då seriösa företag får en konkurrensnackdel gentemot företag som erhåller utbetalningar de inte har rätt till. På längre sikt kan förtroendet för välfärden urholkas.

Den långsiktiga kostnaden för detta är givetvis svår att uppskatta, liksom den totala volymen av felaktiga utbetalningar, men det är inte orimligt att tro att det finns möjligheter att långsiktigt spara pengar genom att investera i åtgärder för att minska de felaktiga utbetalningarna. Frågan om att minska de felaktiga utbetalningarna bör därför prioriteras. Svenskt Näringsliv tillstyrker därför utredningens förslag om att regeringen ska fatta beslut om att driva ett arbete som syftar till att minimera de felaktiga utbetalningarna.

I det framtida arbetet för att öka effektiviteten i kontrollsystemen är det dock viktigt att kostnadseffektiviteten i åtgärderna beaktas. Detta gäller både för de ansvariga myndigheterna och samhället i bredare bemärkelse. Då en stor del av den information som välfärdssystemen bygger på idag är digitaliserad, delar Svenskt Näringsliv utredningens uppfattning om att det finns potential i att utnyttja avancerade metoder för att analysera data. Detta perspektiv bör prioriteras i myndigheternas digitaliseringsstrategi.

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
www.svensktnaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

En bredare målsättning behövs

Enligt kommittédirektivet ska delegationen lämna förslag på mål och resultatindikatorer för att möjliggöra för regeringen att följa upp arbetet med felaktiga utbetalningar från välfärdsystemet. Kommittén jämför avsaknaden av något fastställt mål för arbetet med felaktiga utbetalningar med det tydliga och omfattande målet på utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution, som lyder att "säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn och bidra till ett välfungerande samhälle för medborgare och näringsliv samt motverka brottslighet (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:SkU1, rskr. 2008/09:87).

Vidare föreslår kommittén att ett övergripande mål ska vara "att de felaktiga utbetalningarna från välfärdsystemet ska minska". Utredningen konstaterar dock inte bara att de felaktiga utbetalningarna är omfattande, utan också att bidragsmoralen bland vissa befolkningsgrupper är bristande. Dessutom bedömer utredningen att hälften av alla felaktiga utbetalningar förekommer på grund av misstänkt avsiktligt felaktig uppgiftsinlämning från sökande, dvs. misstänkta bidragsbrott. Mot denna bakgrund framstår det föreslagna målet som otillräckligt och för snävt.

Svenskt Näringsliv ser ingen skillnad mellan att avsiktligt underrapportera inkomst för att minska mängden skatt att betala och att ange felaktiga uppgifter för att erhålla ersättningar och bidrag som man inte är berättigad till. Därför föreslår Svenskt Näringsliv att det övergripande målet inte enbart ska lyda "att minska de felaktiga utbetalningarna". Det bör även inkludera att stärka bidragsmoralen och motverka bidragsbrott. Enligt Svenskt Näringslivs mening kommer det att tydliggöra syftet med arbetet mot felaktiga utbetalningar även på myndighetsnivå.

Prioritera kostnadseffektiva kontroller

Kommitténs uppfattning är att det finns möjligheter till att i större omfattning använda månatliga arbetsgivardeklarationer som arbetsgivare lämnar in till Skatteverket för att motverka felaktiga utbetalningar. Samtidigt anger kommittén att vissa myndigheter har ytterligare behov av uppgifter som i dagsläget inte ingår i arbetsgivardeklarationerna. Svenskt Näringsliv understryker att alla ytterligare åtgärder i så stor utsträckning som möjligt bör utgå ifrån data som antingen redan samlas in, eller lätt kan rapporteras från de privata företagens befintliga system. Det är viktigt att företagens regelbörda inte stiger ytterligare. Det bör poängteras att kostnaderna för regelefterlevnad och rapportering också är en samhällsekonomisk kostnad, även om den är svår att mäta. Detta betonar vikten av så tydliga, enkla och transparenta regler som möjligt inom de offentliga regelverken.

Stärk arbetslöshetskassornas interna styrning

De felaktiga utbetalningarna från arbetslöshetskassorna är av väsentlig omfattning. Enligt utredningen uppstår mer än hälften av felen på grund av "bristande hantering hos Arbetsförmedlingen eller på grund av felaktiga uppgifter från sökande". Ungefär en femtedel orsakas av "bristande handläggning hos arbetslöshetskassorna." Problemet med arbetslöshetskassornas styrning har varit känt sedan länge. Svenskt Näringsliv tillstyrker delegationens förslag som avser att stärka arbetskassornas interna styrning, kontroll och riskhantering för att motverka felaktiga utbetalningar. Samtidigt betonar Svenskt Näringsliv behovet av en förbättrad handläggning hos Arbetsförmedlingen för att säkerställa korrekta utbetalningar av arbetslöshetsersättning.

Övriga punkter

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget som ska förbättra informationsutbyte mellan myndigheterna, arbetslöshetskassorna och kommunerna med syfte att säkerställa korrekta utbetalningar.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget att alla regeländringar som medför konsekvenser för välfärdsystemen ska genomgå noggranna konsekvensanalyser. Tidigare erfarenheter visar att konsekvensanalyser ofta är bristfälliga eller helt uteblivit i samband med beslut om lagändringar, införande av lagar och förordningar.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Bettina Kashefi

Tamara Sobolevskaia